

Vergaderjaar 2024–2025

24 170

Gehandicaptenbeleid

Nr. 357

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juni 2025

De zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en een complexe zorgvraag staat al langere tijd onder druk. Het gaat om mensen en gezinnen in een zeer kwetsbare positie die juist zo afhankelijk zijn van passende zorg en ondersteuning. Het kan en mag niet zo zijn dat er geen passende zorg beschikbaar is. Daarom wordt al lange tijd met zorgaanbieders, zorgkantoren en vertegenwoordigers van de mensen waar het om gaat gewerkt aan oplossingen voor de problemen die worden ervaren in de zorg voor deze doelgroep.

Met deze brief informeer ik u zoals toegezegd tijdens het commissiedebat Langdurige Zorg van 13 februari 2025, over de stand van zaken rondom de complexe zorg voor mensen met een beperking en de stappen die ik daarin zet. Hierbij bouw ik voort op de informatie die met uw Kamer is gedeeld in de Kamerbrief van 30 januari (Kamerstuk 24 170, nr. 352) en de voortgangsrapportage van de «Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking» d.d. 31 maart 2025 (Kamerstuk 24 170, nr. 354).

Achtereenvolgens zal ik ingaan op de volgende onderwerpen:

1. Toezegging om uw Kamer op de hoogte te houden over de verkenning naar de mogelijke differentiatie binnen zorgprofiel VG7 (VG7+);
2. Toezegging om uw Kamer op de hoogte te houden over de bestuurlijke afspraken;
3. Aantal deelnemers van het Ontwikkelprogramma Complexe Zorg en de thema's waarmee de deelnemers aan de slag gaan.

Complexe zorg in de Toekomstagenda

In hoofdstuk 1 van de «Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking»¹ draait het om de toekomstbestendigheid van specifiek de zorg en ondersteuning voor mensen met een complexe zorgvraag, ofwel; mensen met een combinatie van een verstandelijke beperking, een (zeer) intensieve zorgvraag en onbegrepen gedrag. De zorg voor deze doelgroep staat onder druk: een groeiende zorgvraag, toenemende complexiteit en arbeidsmarkttekorten dragen hier onder andere aan bij. In de Toekomstagenda zijn verschillende acties opgenomen om bij te dragen aan die toekomstbestendigheid.

Differentiatie bekostiging VG7/VG7+

In hoofdstuk 1 van de Toekomstagenda is opgenomen dat er wordt gewerkt aan passende zorgprofielen en passende tarieven. Zorgaanbieders geven namelijk aan dat de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking die behoefte hebben aan zeer intensieve begeleiding, behandeling en verzorging vanwege ernstige psychische en/of gedragsproblemen (zorgprofiel VG7) al enkele jaren onder druk staat. De bekostiging voor deze zorg sluit op onderdelen niet goed aan bij de zorg die een deel van de mensen met een VG7 indicatie nodig heeft. In 2023 is door middel van onafhankelijk onderzoek vastgesteld dat de VG7 doelgroep op basis van alleen cliëntkenmerken niet gesplitst kan worden in een «reguliere groep» en een «plus groep»². Een nieuw zorgprofiel is dus geen passende oplossing. Daarom werken de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) gezamenlijk langs twee sporen aan een passende oplossing in de bekostiging, die ik steun³:

1. *Aanpassing van de VG7-tarieven van de bestaande prestaties via regulier kostenonderzoek van de NZa*

De NZa bepaalt door middel van periodieke kostenonderzoeken redelijkerwijs kostendekkende tarieven. Eerder onderzoek heeft voor 2025 geresulteerd in een tariefsverhoging voor VG7 van 6,2% (€ 143 miljoen). Momenteel loopt er een aanvullend kostenonderzoek van de NZa, zodat alle tarieven in zowel de gehandicaptenzorg als in de GGZ-sector per 2026 kunnen worden herijkt. Rond de zomer zal ik uw Kamer informeren over de budgettaire consequenties in de voorlopige kaderbrief Wlz 2026.

2. *Aanpassing van de prestatiestructuur die het mogelijk maakt te differentiëren in de bekostiging voor de groep VG7-plus binnen het zorgprofiel VG7.*

Veel zorgaanbieders en zorgkantoren zien dat er binnen de groep mensen met een VG7-indicatie een groep bestaat met een structureel intensievere zorg- en ondersteuningsvraag. We noemen deze groep binnen dit traject VG7-plus. Het betreft hier mensen die een VG7-indicatie hebben die verblijf met behandeling en dagbesteding ontvangen. Een deel van de zorgaanbieders geeft aan zich voorname-lijk te richten op de zorg voor deze groep mensen met de meest intensieve zorg- en ondersteuningsvraag. Hierdoor is één gemiddeld tarief voor zorgprofiel VG7 op basis van een gewogen gemiddelde kostprijs van de hele VG7-populatie minder passend.

Het afgelopen jaar hebben de verschillende betrokken partijen veel informatie opgehaald, criteria opgesteld, onderzoek gedaan, analyses uitgevoerd, risico's afgewogen en afhankelijkheden in kaart gebracht.

¹ Programmatische uitwerking Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking | Publicatie | Rijksoverheid.nl

² Eindrapportage onderzoek VG7-profiel | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl

³ Differentiatie bekostiging VG7-prestaties - april 2025 - Nederlandse Zorgautoriteit

Dat heeft veel bruikbare informatie opgeleverd die de NZa nu gebruikt om tot besluitvorming te komen. Begin juli 2025 beslist de NZa of de differentiatie in werking kan treden per januari 2026. Concreet betekent deze differentiatie dat er twee prestaties ontstaan voor VG7. Waarbij het tarief voor VG7-plus hoger is dan het tarief voor de reguliere VG7-prestatie. Wanneer wordt voldaan aan de opgestelde criteria kan een aanbieder in aanmerking komen voor de VG7-plus prestatie. Deze prestatie is bedoeld om te komen tot een passende bekostiging voor de zorg voor mensen die voldoen aan de opgestelde criteria. Het gaat hier om een selecte groep binnen de VG7-doelgroep. Voorkomen moet echter worden dat deze prestatie leidt tot een «perverse prikkel» waarbij aanbieders keuzes zouden maken met een financiële motivatie en/of die niet het belang van de bewoner dienen. Wat vervolgens kan leiden tot een groeiend beroep op deze VG7-plus prestatie (met de budgettaire gevolgen van dien) en keuzes die negatief van invloed kunnen zijn op het welzijn van de bewoner of medebewoners. Daarom is een evidente conclusie dat dergelijke risico's moeten worden gemonitord en dat vóór de inwerkingtreding ook afspraken worden gemaakt over mogelijke signalen en mitigerende maatregelen per risico. Een onderdeel daarvan is bijvoorbeeld de verhouding tot het gebruik van meerzorg (zoals bedoeld in artikel 2.2 van de RIz). Voorzien wordt dat het gebruik van meerzorg af zal nemen wanneer de prestatie VG7-plus in werking treedt. Dit betekent dat bij de berekeningen voor deze differentiatie is uitgegaan van kostenneutraliteit.

Bestuurlijke afspraken

In de Kamerbrief van 30 januari (Kamerstuk 24 170, nr. 352) heb ik u op de hoogte gesteld van het feit dat ik met ZN, de VGN en Ieder(in), intensief samenwerk op de volgende prioritaire vraagstukken:

1. Het voorkómen van (onnodig) geëscaleerde complexe zorgvragen;
2. Het beantwoorden van een complexe zorgvraag, door
 - a. Beter inzicht in het aantal wachtenden
 - b. Samenwerking verbeteren tussen de gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg (ggz)
 - c. Inzicht en overzicht van lopende projecten en initiatieven in de complexe zorg.

Ik ben blij dat ik kan melden dat op deze onderwerpen bestuurlijk akkoord is bereikt en dat de bijbehorende acties van deze prioritaire onderwerpen toegevoegd zullen worden aan hoofdstuk 1, complexe zorg, van de Toekomstagenda. Met deze acties willen we bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de zorg en ondersteuning voor mensen met een verstandelijke beperking met een (zeer) intensieve zorgvraag en onbegrepen gedrag (VG7). Dit doen we bijvoorbeeld door:

- de sectoren gehandicaptenzorg en GGZ meer van elkaar te laten leren zodat de zorg voor mensen met multiproblematiek passender vorm gegeven kan worden;
- alle mensen met een complexe zorgvraag die wachten op een passende plek in beeld te hebben zodat zo snel mogelijk een passende plek gevonden kan worden;
- de bestaande netwerken van integrale vroeghulp te behouden en de kennis in te brengen bij de «stevige lokale teams» zodat gezinnen met (jonge) kinderen met (het vermoeden van) een beperking, gedragsproblemen en/of chronische ziekten tijdig passend worden ondersteund.

Daarnaast ben ik onlangs het gesprek gestart met de sector om te kijken of we afspraken kunnen maken over de opgaven voor de gehandicaptenzorg voor de komende jaren. Daarbij wil ik nadrukkelijk niet alleen te

kijken naar onderwerpen die in het hier en nu een knelpunt zijn, zoals de complexe zorg, maar ook naar de opgaven op langere termijn.

Ontwikkelprogramma

Een van de acties in de Toekomstagenda is het Ontwikkelprogramma Complexe Zorg. Dit programma heeft als doel om zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg te ondersteunen om duurzame veranderingen door te voeren in hun werkwijze en organisatiecontext. Om uiteindelijk beter in te kunnen spelen op de behoeften van mensen met een intensieve zorgvraag en onbegrepen gedrag (zorgprofielen VG6 en VG7). Het afgelopen jaar is er hard gewerkt om aanbieders te informeren over deelname aan het programma, zijn er intakegesprekken gevoerd om te toetsen of de ontwikkelwensen aansluiten bij de doelen van het programma en hebben zorgaanbieders analyses uitgevoerd om te toetsen hoe hun organisatie er momenteel voor staat in het bieden van zorg aan mensen met een complexe zorgvraag.

In eerste instantie bood het programma ruimte aan maximaal 40 deelnemers. Gezien het enthousiasme van de zorgaanbieders is dit maximum opgehoogd zodat alle intrinsiek gemotiveerde zorgaanbieders mee kunnen doen. Momenteel zijn 31 zorgaanbieders aan de slag met hun ontwikkelvraag en zijn nog 13 zorgaanbieders bezig om hun analysefase af te ronden. Een klein aantal aanbieders heeft na de intake of analysefase aangegeven geen tijd te kunnen vrijmaken voor deelname aan het Ontwikkelprogramma.

De onderwerpen waar de zorgaanbieders mee aan de slag gaan zijn ingedeeld in vier hoofdthema's: Visie, Organisatie, Werkwijze en Samenwerking. In het programma wordt gebruik gemaakt van de vele kennis en expertises die in de achterliggende jaren over de doelgroep zijn ontwikkeld.

Met de voortgangsrapportage heb ik een korte film gedeeld van een voorbeeld van een organisatie die aan de slag is gegaan met het ontwikkelprogramma⁴.

Ik heb veel waardering voor zorgaanbieders die in tijden van schaarste en ondanks de waan van de dag stil durven te staan en te analyseren wat hen helpt om nu en in de toekomst hun bewoners te voorzien van passende zorg. Daarbij zie ik ook hoe begeleiders en behandelaars elke dag het beste van zichzelf geven en veel van zichzelf vragen. Dit gebeurt uiteraard niet alleen bij de zorgaanbieders in het Ontwikkelprogramma, daar kennen wij ook vele andere mooie voorbeelden van. Ik gun het ouders die zich volledig toewijden aan de zorg van hun kind(eren) en daar alles voor aan de kant zetten, dat zij de zorg en ondersteuning van hun kind(eren) kunnen toevertrouwen aan een zorgaanbieder wanneer het niet langer passend is om dit thuis vorm te geven.

Dit alles laat onverlet dat de druk op de zorg voor deze doelgroep helaas nog niet afneemt. Ik blijf mij samen met onder andere de VGN, ZN en leder(in) volledig inzetten om toe te werken naar toekomstbestendige zorg.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V. Maeijer

⁴ Samen vooruit- Complexe zorg in beweging